

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra AF DANSKEREN I

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 118.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig09val-shoot-idm139760346569984/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Af Danskeren I

blot Slesvig, men saa godt som hele Danmark borte, paa den Danske Hovedstad nær, og den var saa slet befæstet, at man siger, at dersom Karl Gustav var blevet ved sit første Forsæt at selie herover ligefra Kiel og lande paa Toldboden, eller han siden havde skyndt sig lidt mere fra Valdbj-Bakke, da kunde han taget Kjøbenhavn som en Svedske, men dog besattede den Danske Hovedstad at staae for Stød og holde ud, og den havde, som vi veed, Lykken med sig, frelste Riget og gav det en ny Forfatning, som den syntes, bedst sikkrede Rigets Styrke og Bestaudighed i Fremtiden.

Jeg veed det meget godt, at Kjøbenhavnerne i Frederik den Syvendes Dage er meget forskellige fra Kjøbenhavnerne i Frederik den Tredies, men deraf følger dog vel ikke, at de skulde være mindre Danske og mindre oplyste, men begge Dele maatte de dog være, for ikke med Iver at tage sig af den Danske Sag nu, da den ashenbar langt klarere trænger til dem, kan ikke vindes, uden deres kraftige Bistand, men kan heller ikke tabes uden at drage Danmarks Hovedstad i Undergangen med sig. Forrige Gang var nemlig Danskheden ikke nær i saa øiensynlig Fare, som nu, thi der var dog kun Spørgsmaal mellem Dansk og Svensk, som man i vore oplyste Dage kan see, er neppe engang saa stor som imellem Høitydsk og Plattydsk, saa det var egenlig kun det Danske Riges Ære og Hovedstadens Velfærd og Anseelse, der stod paa Spil, og maatte tabes, hvis den Svenske Konge sefrede og gjorde, som han agtede, og som havde været rimeligt nok, Gøthenborg til hele Nordens Hovedstad. Nu derimod er Spørgsmaalet ikke blot om det Danske Riges Ære og om Hovedstadens Velfærd og Anseelse, men tillige om Danskhedens Tilværelse, thi nu staaer Striden mellem Dansk og Tydsk, som umulig kan sammensmelte, om de saa ti Gange slugde hinanden, nu staaer Striden ikke blot, som det hedder i Hoiger Danske sVise, under Nørre-Jylland, hvor Slesvig-Holstenerne vil have Lov til at slæbe af med de Danske Slesvigere midt ind i det Tydske Forbund, men Striden staaer over hele Danmark, den staaer midt i det Danske Riges Hovedstad, og alle vegne vil Tydskheden underkue og fortydske Danskheden, paastaar at have Ret og synes virkelig at have Magt dertil alle vegne, ligesom i Slesvig, i det mindste siden Christian den Førstes Tid, som ventelig ikke engang paa Danmarks Throne lærde Dansk, og maatte da sagtens ønske, at Tydsk og Dansk skulde evig blive »ungedecit tosamene.« See, det er den største

og farligste Strid, der kan staae i vort lille Rige, og det er soleklart, at seirer ikke snart Dansken og Danskheden over Tydsken og Tydskheden i alle Maader, fremfor alt til Kongeaalen, da kan al Verdens Stormagter, om de end vilde, ikke frelse Danmarks Rige, men maa lade briste hvad ei kan bære, saa det i det allermindste rives itu, eller gaaer midt over, og hver Stridsmand tager sin Part: Slesvig-Holstenerne tager baade Nørre-Jylland og Sønder-Jylland og Svenskerne tager Sælland med saamange af de andre Øer, som muligt, og lader naturligviis den Danske Hovedstad følge det Danske Rige i Graven.

Var det dog nu saa urimeligt, om det Danske Riges Hovedstad gjennem 400 Aar, om Kjøbenhavn, skulde det end tilfældigviis være efter min Ringheds Raad, paa Danskhedens Vegne afkastede det Tydske Aag, og hjalp, baade med Raad og Daad, hele Danmark til at gjøre det Samme, til at blæse ad det Tydske Sprog, den Tydske Lærdom, den Tydske Historie, Poesi og Philosophi, i Sammenligning med alt det tilsvarende Danske og med alt det Nordiske, som vi Danske dog nok har en anderledes Systerlod i, end de plat-tydske Slesvig-Holstenerne har i af den Høitydske Herlighed, som de alene brammer af, saa det har ingen Nød, at det Slesvig-Holsteenske Modersmaal eller den Slesvig-Holsteenske Lærdom, Historie, Poesi og Philosophi skulde slaae de Danske af Marken. Kan eller vil eller tør nu Kjøbenhavn, det Danske Riges gamle Hovedstad, ikke engang det, da vilde jeg ikke engang have Kjøbenhavn til at underskrive min Petition eller Adresse, paa Dansk: min venlige og indstændige Bøn og Begjæring til det Danske Folk, først og fremmest at være bekjendt for sig selv og al Verden hvad de er af Byrd og Blod; først og fremmest lære at kjende hvad de i Fædernelandet og Modersmaalet selv har, og lære at bruge det godt, og da, naar de ikke baade har store Sjæle-Evner og megen Videlyst og gode Stunder, da at nøies med det, der ingenlunde er saa lidt, som det seer ud til! Nei, jeg har altid vogiet mig for at raade andre til hvad jeg ikke selv vilde eller turde gjøre, og jeg har altid været en stor Hader af det tomme Skin, og kiender intet tommere end Underskrifter i Tusindtal paa hvad Faa eller Ingen af Underskriverne vil reise sig ret op for, og her, hvor det gjælder om at reise Hovedet paa den gjen-nem Aarhundreder ei blot undertrykte men fortrampede Dansk-hed, her var det jo uhyre latterligt at anbefale den enten til de